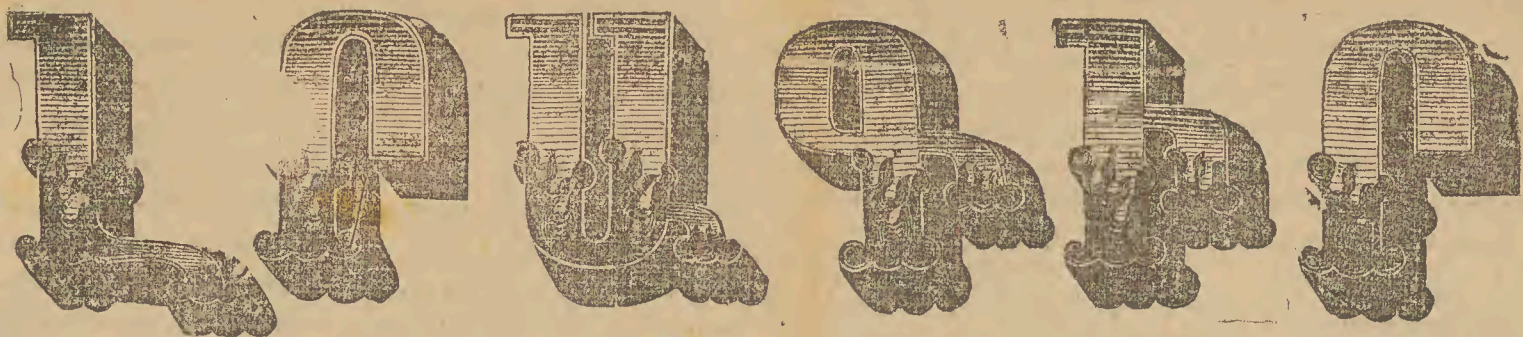

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԱՐԴԻՐ

ԵՒ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՖԻՆ. Ս. ԹԻՒԼՊԷՆՏՆԱՆ

ԽՄԱՐԴԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Բերլինգե Բազար

Էրսի Խանի Դէմը Սամուր փող

Հոգ Թիւ 13

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ԹԵՐԹԸ 20ԺՐ ՄԵԹԱԼԻՔԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրիշ

Կ. Պօլսոյ Համար

Տարեկան 772. 100

Վեցամսեայ » 50

Եռամսեայ » 25

Գաւառաց Համար

Տարեկան 772. 150

Վեցամսեայ » 75

Եռամսեայ » 40

Օտար Երկիր տրկն. 40 Յրք.

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

Ս. Պատրիարք Հօր հրաժա. րականին և Ն. Սրբազնութեան տեղ պատրիարքական փոխա. նորդ սրբազան մը ընտրելու Ե. րեսէն յառաջ գալը կասկած. ուած անտեղութիւնք և դժ. տւարութիւնք ծայր տալ սկսանա.

Վարչութիւնը մէկ կողմէն գաւառաց համար նոր ընտրե. ուած առաջնորդներն ժամ յա. ռաւ իրենց տեղը ճանրել կա. ճապարհէ՝ իսկ ասոնց առաջնոր. դական Ֆերմանը Բ. Իրնէն ու. զելու և ստանալու անկարող կը գտնուի: Օրինակի համար Դեր. Մխիթարեան Խորէն սրբազան, որոյ առաջնորդական Ֆերմանին ծախքն ալ Դուռը զրկուած ըլ. լալովն հանգերձ, այդ Ֆերմա. նը խնդրող Թագրիբ մը չէ կա. ըող գրել վարչութիւնը Դրան,

զի Թագրիբը՝ Դրնէն պաշտօնա. պէս ճանչցուած Պատրիարքին կամ տեղապահին ստորագրու. թեամբը կ'գրուի, և քանզի այժմ Պատրիարք ունինք և չու. նինք, և սորա տեղ Դրան հետ ունեցած յարաբերութիւննիս որպէս թէ վարելու համար պատրիարքական փոխանորդ մը չունիմք և ունինք, որ տակա. լին Դրնէն ճանչցուած չըլլալովը Դրան սեւ Թագրիբ չկրնար գը. րել, և պատրիարքական փո. խանորդ սրբազանի մը պէս բազ. մած կ'նստի ի պատրիարքարան որպէս թէ ազգին գործերը տեսնելու համար, երբ Դրան առջև ունէ նշանակութիւն մը չունենալով ցարդ, ազգին ամե. կարևոր գործերը, այն է առաջ. նորդաց Ֆերմանն ստանալու գործերն երեսի վրայ կ'մնան, և Մխիթարեան, Սրուանձտեան և այլք, առանց առաջնորդա. ճան Ֆերմանի ասկից իրենց ա. ռաջնորդական վիճակը մեկնե. ըու կ'պարտաւորին, ինչ ընելու համար, — երթալ տեղական

կառավարութեանց առջև ոչ նը. շանակութիւն մ'ստանալու և ոչ ալ տէրութեան վարչական ժո. ղովոց մէջ կտրենալ թիւա և ձայն ունենալու, վասն զի պաշ. տօնապէս առաջնորդ ճանչը. ուելու Ֆերման և հրամանագիր չունին ձեռքերնին, ճիշտ ինչ. պէս որ զիրենք տեղերնին զը. կող մեր հոս տեղի պատրիար. քական փոխանորդն ալ իրենց պէս ոչ նշանակութիւն ունի Դը. րան առջև, և ոչ ալ իր անուամ. բը, տէրութեան պաշտօնարան. ներէն և ոչ մէկուն մէջ, խօսք մը կամ գործ մը կ'ըլլայ, և մենք ալ լիբերա կ'հրճուիմք թէ Պօլսո պատրիարքական փո. խանորդ սրբազան մ'ունիմք և գաւառներն ալ նորընտիր ա. ռաջնորդներ:

Ասկից դատ սա անտեղու. թիւնն ալ կայ որ առաջնորդը, երբ ասկէ գաւառներն երթան, հոն առանց Ֆերմանի և հաւ. տութեան, բան մ'ալ պիտի չը կարենան գործել, երբ մեք աս. գին շատ չ'անցած պիտի սկսինք գոչել թէ առաջնորդներն ան. գործ և անհոգ նստեր, գործ չեն տեսներ կոր: — Բայց ինչ. պէս՝ գործ տեսնեն, երբ մենք իրենց գործ տեսնելու գործի. քը հոս իրենց չտուած, աճա. պարանօք ճանբայ հանեցինք երթալ տեղերնին:

Բոլոր այս անտեղութեանց ու դժուարութեանց պատճառն է մեր ընդհ. ժողովոյ մէջ բազ. մաղ ԳԵՐԹԱՆԻՔԻ Երեսփոխանաց խելապատակէն ծնունդ առած՝ պատր. փոխանորդ սրբազանի մը գլխութեան այլաբակ գաղափարը, որոյ Բ. Դրնէն՝ ճանչցուելու մասին ինչքան նը. ուազ հաւանակութիւն կենալը՝ մեք ասկէ ամիս մ'առաջ յայտ. նեցինք, և այժմ ալ դէպքերն ճշմարտել կ'թուին մեր այն ա. տեն բաժնեներն, իբրեւ պատրի.

արքական փոխանորդի ընտրու. թեան հաստատութիւնը խընդ. րող երեսփոխանական հանրա. գիրը, որոյ ամիս մ'եղաւ Բ. Դրան մատուցուիլը, ցարդ ա. ռանց ունէ ելլալ և պատասխան. ւոյ մնացած է, և եթէ ստոյգ է Մաժլոյ այս շը. աւուր տը. ուած այն լուրը, թէ Բ. Դու. ռը իզմիրեան սրբազանին փո. խանորդութիւնը ճանչելով, լուր զրկեր է ի Պատրիարքարան որ կամ նոր Պատրիարք մ'ընտրե. լու արտօնութիւն ուղին և կամ տեղապահ մը դնեն, այն ատեն ազգ. գործոց ընթացքը բոլո. րովին կ'նճատուի կ'համարուի:

Մասիս և մասիսեանք, իզ. միրեան սրբազանի փոխանոր. դութեան հաստատութեան հը. րամանագրին ցարդ չհասնիլը, Բ. Դրան դժկամակութեանն ըն. ծայուած չըլլալու համար, կ'ել. նեն ճանչցնելու՝ որպէս թէ պաշտօնէից ժողովը՝ կարելոր գաղմանց և դործոց շատու. թեանը պատճառաւ, ժամանակ չէ ունեցեր մեր պատր. փոխա. նորդութեան ճանաչման հրա. մանագիրը տալու:

Իսկ այդ խնդիրը ամիս մնէ որ պաշտօնէութիւնը նկատողու. թեան առած է, և անկէ ի վեր երբ հարկւաւոր խնդիրներ լու. ծած է, հայոց պատր. փոխա. նորդին հաստատութիւնը այդ. քան աննշան և անկարելոր խըն. դէր մ'եղեր է որ գոնէ պա. տասխան մ'ալ տալ չուզէ:

Ասոնց բոլորն ալ կեղծիք են սոսկ հասարակութիւնը խաբե. լու համար, որպէս զի չպար. տաւորութիւն խոստովանելու թէ «իրենք սխալած էին կարծելով ընդհ. ժողովոյ մէջ այն ատեն թէ՝ փոխանորդ սրբազանի մը հաստատութեան հրամանը շատ դիւրութեամբ պիտի կրնային առնուլ Բ. Դրնէն, երբ այսօր որ ամիս մ'անցած է՝ չեն յա.

չողած և ոչ իսկ պատասխան մ'անգամ առնելու»

Ահա ասոնք են մեր երես. փոխաններն, և չեն ալ ամաչե. րիբու թէ մեծ գործեր տեսա. ծի պէս՝ ինքզինքնին փառաւո. րել, երբ գաւառներն զրկուե. լիք առաջնորդաց Ֆերմանն ան. գամակարող կ'գտնուին առնե. լու, ասոնք աս խելքով ազգին գործերը պիտի տեսնեն:

Երէկ խորհրդ. յանձնախումբ. րը գումարուելով ի Ղալաթիա ընդ նախագահութեամբ Ս. Պա. տրիարք Հօր, յետ բաւական խորհրդակցութեան, գաւառ. ներն աշխարհական քննիչներ զրկուիլը բոլորովին մէկդի թո. դած և մինակ քանի մը եկեղե. ցական քննիչներ զրկել որոշած ըլլալով, այս պաշտօնին համար ալ բխտուած Արժ. Սրուանձ. տեանց Գարեգին վարդապետն և Սրժ. Վահան վարդապետն երէկ յատկապէս հրաւիրեցին կարծիքնին և հաւանութիւննին առնելու:

Արժ. Հայրեն երկուքն ալ իրենց հաւանութիւնը տալով, խորհրդարանական յանձնա. խումբը վաղն ալ պիտի գումա. րի յիշեալ Արժ. Երկու քննիչ վարդապետաց իւրաքանչիւրոյն յոր կողմն ուղեւորիլը որոշելու: Հետեւաբար Արժ. Սրուանձ. տեանց հայրը, ոչ ևս իբրեւ Ակ. նայ առաջնորդ պիտի մեկնի աս. կէ, որոյ Ֆերմանն ալ արդէն տակաւին չէ ստացած:

Յիշուողի վանահօր և իւր 2 ընկերաց ի Մարաշ վերագարձին համար, Պատրիարքարանի և անդ. դեսպանատան միջև բա. նակցութիւնը կ'շարունակուին:

Կ'իմանամք թէ Անդ. դես. պանտոնը պահանջեր է Ս. Պատրիարքէն, որ Ունեցւոց ի Մարաշ վերագարձին համար:

ինչ ապահովութիւններ որ կ'ուզէ զայնս գրեւոր կերպիւ հաղորդէ անգղ. դեսպանատան, որպէս զի դեսպանատունն ալ այդ պայմաններն ներկայացնէ լոյ՛ Բ. Դրան ջանայ ստանալ:

Ս. Պատրիարքն ալ ծանուցեր է թէ, նախ և առաջ ապահովութիւն կ'իսկալէ արդարութեան պահանջման համաձայն, աղաւթ կերպիւ և առանց ճշման, քննութիւն և դատաստան կատարուելու, վերաքննութիւն պահանջելու իրաւունք ունեւորու, և ի հարկին վերաքննութիւնն ալ մայրաքաղաքիս մէջ կատարուելուն:

Սոյն ապահովութեանց պայմաններուն վրայօք անգղ. դեսպանատունէն ունէ բան մը մեր պատրիարքարանին հաղորդուած լինելը դեռ չկրցինք իմանալ:

Ոստիկանութեան դուռը կըրկին բանտարկեալ Մշեցի Յակոբ սարկաւազին ազատութեանը համար ալ վերստին անգղ. դեսպանատան միջնորդութիւնը խնդրուած էր, բայց ցարդ գոհացուցիչ պատասխան մ'առնուած չէ:

Արդէն ասկից առաջ ալ երբ յիշեալ սարկաւազը Մ. Չերազէֆի հետ անգղ. դեսպանին տեղապահ Պ. Մէլէտի գնացեր էր, իւր առաջին բանտարկութենէն ազատման օգնած բլաւուն համար շնորհակալութիւն մատուցանելու, յայտներ էր նմա նաեւ թէ ինքը վերստին ոստիկանութենէն կանչուած ըլլալով, նորէն իւր բարեխօսութիւնն ու օգնութիւնը կ'ընկալէ թէ չըլանար:

Պ. Մէլէտ ալ պատասխաներ էր թէ, ինքը չկրնար խօսք տալ որ բոլորովին դատաստանէ կազատէ զինքը, այլ թէ կ'ընտանայ որ ձեռքէն եկածին չափ պիտի աշխատի միայն անոր համար որ ինքը բանութեան կամ ներդրութեան ցմանախի:

Վաղթ կ'հաւատէ թէ, ջարին դրած նամակը Սուլթանին բերող Օպրուչէֆ զօրապետը՝ աղագաւ բուն հայ է նոյնը:

Վանայ և Մշոյ կողմերը երթալու համար այս չք. օր ճան. բայ ինչո՞ք կայս. լիսգօր յանձնախմբին գործադրելիք բարենորոգումներն հետեւեալներն ըլլալ կ'ստուգուի:

1. Ժամտարմոյի ոստիկանութիւն մը կազմել:

2. Դատարաններն բարեկարգել և վերակազմել:

3. Տրոց բաշխումն ու հաւաքումը աւելի կանոնաւոր եղանակի մը վերածել:

4. Պաշտօնավարաց դէմ ժողովրդեան ունեցած քանգատ:

ներք քննել, և ի հարկին դանձր պաշտօնակն ընել:

5. Ապստամբ վիճակի մէջ գտնուող քիւրտ պէյերն զոսպելով ի հնազանդութիւն տնել:

6. Ժողովուրդը կեղծքող յանցապարտ ոստիկաններն, պատերազմական օրինաց համեմատ դատել և պատժել:

7. Մեծամասնութիւն կազմող ազգերէն դնել ու կտրգել նոյն տեղի Միւսթիքը, Գայմազաւ մը և Միւսթիքարը:

—Ասով հանդերձ հարկ է դիտել թէ, ամէն մ'աւելի է որ գաւառներէն ունէ հարստահարութեան լուր մը գալը դադրած է, որ կ'նշանակէ թէ կառավարութիւնը այդ մասին մեծ հոգ ու խնամք սկսած է տանիլ:

ՀԵՌԱՊՐԱՆՈՒՐ

Հոնորա 5 մյս. Էտրէի Ժանտարմալի գրնդին գլխաւոր Պուլիթ գնդապետը Անգղիոյ կառավարութեան տեղեկագիր մը զրկելով կ'այտնէ թէ իտիւնէի մէջ և շրջակայքը 50 000 գաղթական կայ, որոց տեղերնին երթալու մասին՝ ռուս պաշտօնավարաց թելադրութեամբ՝ պուլկարաց կողմէն բնդդիմութիւն օրոնութիւններ կ'ըլլան:

Արեւելեան Ռումէլիի մէջ ռուսական դրաման պայմանաժամը երկարելու մասին իրաւորոյցներն անհիմն են, — Ռուսիա յայտներ է թէ զօրաց դրամանը երկարելուն համար պէտք եղած ծախսը գումարը բնաւ ինքը կրելու պարտաւորեալ չէ: Հետեւաբար յիշեալ գաւառն անմիջապէս պարպուելու սկսեր է, իսկ ամբողջ պարպուելու համար 2-3 ամսուան պէտք ունի: Պերլիի դաշնագիրն արդէն սոյն եռամեայ երկարաձգումն նախատեսած ըլլալով, այս մասին տէրութեանց մէջ բանակցելու հարկ չկայ:

Վիէնայի կէս-պաշտօնական Մօնթակա Րեյլի թերթը կըսէ թէ Վարժիք կայ թէ Ավստրիա հաւանութիւն տայ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ ռուսական դրաման երկարաձգմանը, իսկ այն պայմանաւ որ ռուսք ալ հասկըցնեն պուլկարաց թէ, Արեւելեան Ռումէլիի Պուլկարիոյ հետ միացնելու համար բոլոր թափած ճիգերնին պարապ և ապարդիւն պիտի մնայ:

Այս առումը հետեւ

Հոնորա 5.—Մօրիսկի-Ռօսթ կ'ծանուցանէ թէ, Յունաստանի խնդրոյն համար Կ. Պօլսոյ մէջ դեսպանաժողովի մը գումարում մըն ընդունել չուզելով Անգղիայ, այս մասին բանակցութիւնք անյաջող ելան:

Բարիդ 5.—Պ.Կրէչով և Իանքօֆ, պուլկար պատգամաւորք նորէն Բարիդ վերադարձան:

ԳՐԱՄԱՆԱՆ

Այս առաւօտ բացուեցաւ	12-20
Ռումէլի	42-00
Թիթադրամ	887-20
Պրիւն	164-20

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Օպրուչէֆ զօրապետը, որ ջարին նամակը Սուլթանին բերած էր, երէկ մեկնեցաւ Պուլկարի:

Կ'հաւատեն որ ջարը, իւր սոյն նամակին մէջ կըսէ եղեր թէ, երկու սահմանակից տէրութեանց՝ իրարու հետ լաւ յարաբերութեան մէջ մնալը, թէ՛ երկոցունց ալ շահուցը պահանջման և թէ՛ ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու բաղձնաց համաձայն է, ուստի և երկու տէրութեանց ալ բարեկամական յարաբերութիւնն ու համաձայնութիւնը ձեռք բերելու աշխատին՝ ամենէն լաւ քաղաքականութիւնն ըլլալով, Ռուսիոյ կայսրը կ'ըստահանէ եղեր թէ ինքն այս մասին ամեն ջանք ի գործ պիտի դնէ:

Օպրուչէֆ զօրապետն սոյն նամակը առած ատեն Սուլթանին, գրեթէ նոյնիմաստ բանախօսութիւն մ'ալ ինքն ըրեր է:

—Վիէնայի օսմ. դեսպան Էտրէի բաշա յառաջիկայ օր, որ Թրիէսթէի ճանքով իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի:

—Յունաստանի խնդրոյն համար հոս փոփոխան մը գումարուելուն հաւանութիւն տալու կողմը չէ եղեր Բ. Դուռը:

—Ռուսիոյ կայսեր գրած նամակին ի պատասխանի, Վեհ. Սուլթանին գրելիք նամակը ջարին տանելու, և կայսեր Լիւթտիա գալը Սուլթանին կողմէն ողջունելու համար, կըսուի թէ նամակը բաշա յառաջիկայ Լիւթտիա պիտի ղրկուի:

—Երէկ համադ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ, ռուսք այս կերպի օրոնքն՝ Արեւելեան Ռումէլիի պարպել սկսեր են, մինչև իսկ կ'կարծուի թէ, յիշեալ գաւառը պարպուելու համար ռուսական բանակին հրաման տրուած ըլլալը՝ ջարին առ Սուլթանն ուղղեալ նամակին մէջ ալ յիշուած է եղեր: Այս պարպելու գործողութիւնը երեք ամիսէն պիտի աւարտի կ'կարծուի:

—Արեւելեան Ռումէլիի կառավարիչ Ալէքս Բաշա, տասնօրի չափ դեռ մայրաքաղաքս պիտի կենայ:

—Մայրաքաղաքիս անգղ. դեսպան Պըր Լայարտ, երէկ անգղիական շոգենաւով մը հոս հասնելով, ուղղակի թարապեալ ի դեսպանատունը գնաց:

—Մասնաւոր հեռագիրներէ կ'իմացուի թէ, աւստր. դեսպան Ջիշի կոմսը, որ Վիէնա ուղեւորեր էր Նովի-Պադարի պայմանագրութիւնը Աւստրիոյ կայսեր մատուցանելու, հրաման ստացեր է նորէն անյապաղ մայրաքաղաքս վերադառնալու:

—Ճէրիտէ սուտ կ'հանէ այն լուրը, որպէս թէ կառավարութիւնը միտք ունեցած ըլլայ պաշտօնատարաց ամսականներուն 10/0ին 10ը պղնձ դրամ վճարել:

—Մայրաքաղաքիս անգղ. հիւպատոս Պ. Րինճ, իւր կառավարութեանը տեղեկագիր մը ղրկած ըլլալով, սոյն տեղեկագրին մէջ կըսէ թէ, Թուրքիոյ արքունի նաւարանք արտօնութիւն շտալով որ վաճառական նաւերու շինութեան և նորոգութեան համար նաւաշինութեան գործարաններ հաստատուին, և արքունի նաւարանին գործարաններն ալ ամեն ատեն վաճառական նաւուց համար բաց չըլլալով, վաճառական նաւերուն գրեթէ ամենքն ալ Սէս վոսթափօլի, Շիրայի և Մալթայի նաւահանգստից գործարաններն կ'երթան նորոգուելու, և այսպէս Թուրքիա իր ուսման լիք հացը ուրիշին կ'ընդուն:

Ասկից դատ Թուրքիոյ մաքսային վարչութեան յոռութեանը դէմ ալ գանգատելով, այս մասին մէկ քանի թերութիւններ կ'յիշատակէ:

1) Շտեմարանաց (ամպար) մէջ վաճառքներն պէտք եղածին պէս չեն պահպանուիր:

2) Որոշեալ ատենն անցնելէն ետքը՝ շտեմարանաց մէջ մնացող վաճառաց համար շատ ծանր տուրք կ'պահանջուի:

3) Վաճառք մալուկներով շոգենուէն մաքսատունը հանուելուն հարկ չմնալու համար, կանոնաւոր նաւամատոց մը չը կայ որ շոգենուները մտնեն:

4) Վաճառականաց դիւրութիւն ըլլալու համար ըստ բաւականին շտեմարաններ չկան:

5) Վաճառքներն կշռելու և տեղափոխելու համար դիւրութեան միջոցներ կ'պակօխն:

6) Փոխանցելի (աքթարմա) վաճառաց նկատմամբ՝ յապաղումներ տեղի ունենալով, վաճառականք խել մ'աւելորդ ծախսը ու դժուարութեանց կը մատնուին:

Անգղ. հիւպատոսն այս թերութիւններն յիշատակելով, քանի կուզէ որ եթէ ասոնք վերնան և դիւրութիւններ հաստատուին, Թուրքիոյ մաքսատան վարչութիւնը քիչ մը կանոնաւորութեան տակ մտած կ'համարուի:

—Երէկ Յունաց թագաւորին անուան ատնախմբութիւնն ըլլալով, Բերայ հելլենական դեսպանատան մէջ գոհաբանական աղօթք մատուցուել է, և Լօպանօֆ իշխանն ալ իր համագործակցութեան հագած՝ ներկայ գտնուել է աղօթից:

—Գաղղիոյ գործակատարն և դեսպանատան անձինքը երէկուան օրը Բերայէն թէրապեայի դեսպանատունը փոխադրեցին բնակութիւնին:

—Շիրքէթի-Խայրիէի շոգենաւուց երթելու ժամանակ սահմանը ղեղման համար հասարակաց պահանջումն յիշեալ բնակութեան ընդհանուր ժողով:

վրէն հաղորդուելով՝ պատասխան
առնուեր է թէ արդէն պղինձ
դրամով որոշեալ դիներն նուազ
են, և եթէ զեղչ ըլլայ՝ բնկե-
րութիւնը կործանման վիճակի
կ'հասնի, ուստի կառավարու-
թիւնը որոշեր է՝ Լոյսընկերու-
թեան պաշտօնականներէն և այլ
տեղեակ անձներէն յանձնաժո-
ղով մը կարգել որպէս զի Շիր-
քէթի խալրիէի հաշիւները քն-
նուին, և ապա պատշաճ եղած
տնօրէնութիւնն ըլլայ, Բայց
մինչև ցկարգ ադրութիւն սոյն
խնդրոյն, որոշուեր է որ երկու
ամիս Բումբէիի, Անատօլիի և
Դուսկիւտարի կողմանց համար
մէկ մէկ շոգենաւ յատկանան,
և առաւօտ և երեկոյ մէկ մէկ
անգամ հետեւեալ գիներով եր-
թեւեկեն ի դիրութիւն անձե-
ռնհաս ժողովրդեան. 80 փրյ-
պղինձ՝ Ենիիմահալլէ, Պէօյիւք-
տէրէ, Թարապիս, Իէնիքէօյ.
60՝ Բ. Հիսար, Էմիրկէն, Սթէն-
եա. 40՝ Պէպէք, Այնամուլտքէօյ,
Գուրուլէշմէ. 80՝ Պէյքօզ, Բա-
շա-Պաղչէսի. 60՝ Գանլըճա, Ա.
Հիսար, Գանտիլի, Վանիքէօյ.
40՝ Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի,
Գուզկուճուգ. 20՝ Դուսկիւտար
Այս սակագինը երէկուրէն գոր-
ծադրուիլ սկսաւ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱԶԴ
ԱՌ. ԵՐԵՄՓ. ԸՆՏՐՈՂՍ

ገፅ ሲሆን ከጊዜ

Թաղիս մեց երեսփոխաններ.
 Դէն երեքք մնալով, սրք են.
 Առաքել էջք. Ալիմուն-Տիւրի
 Ռէթէոս » Պէյլիկճեան
 Սարգիս » Աբրահամեան
 և միւս երեքք հրաժարմամբ և
 մահուամբ պակսած ըլլալով,
 սրք են.
 Սարգիս էջք. Արապեան
 Խալառուր » Միսաքեան
 Սիմէօն » Միքայէլեան

Մոյն երեք պակասած երես.
 փոխանաց տեղ նորոգ. ընարու.
 թիւն կատարելու համար Պատ-
 ըիարքական հրամանագիր ե-
 կած բլլալով, Ընտրող. Ժողովս
 գաղտնի քուէարկութեամբ ե-
 ընք երեսփոխանաց տեղ եռա-
 պատիկ թուով հետեւեալ ընտ-
 րելեաց ցանկը կ'ընելայայցնէ՝ ի
 դիւրութիւն ընտրողացս
 Մեծ. Ի. ֆէնտիք.

1. Տօքթէօք Արժարունի
2. Արապեան Աթանաղիէ
3. Թիբեաքեան Կարապետ
4. Թիւլպէնտճեան Նիկողոս
5. Գալօւքճեան Սարգիս
6. Հիւսէյիճեան Ռուբէն
7. Պարոնեան Աւետիս
8. Նարինեան Աբրահամ
9. Պուրլուբեան Ռուբէն

Ընտրողք ազատ են այս
ցանկէն դուրս անձանց քուէ
տալ, բուսական է որ ընտրելի

անձը բոլոր օրինի պահանջուած
հանգամանքներն ունենալու

Քուէտարկուծիւնը պիտի ըս-
կըսի յառաջիկայ կիւրտիէ Ապ-
րիլ 29, ժամը մէկին և պիտի
տեւէ մինչև 4. եկեղեցւոյ բան-
կալը որմէ անմիջապէս ետքը
քուէհամարը պիտի կատարուի,
ժամը կէն ետքը բերուած քը-
ուէններն անբնդուծելի են:

Հետևաբար անոնք որ ի-
րենց քուէն անձամբ չեն կըր-
նար բերել, պէտք-է ստորագ-
րեալ նամակաւ ի համ պահա-
րանին վրայ իրենց ստորագրու-
թիւնը դնելով զրկեն քուէնին:

Ուստի կ'հրաւիրեմք երեսփո-
 ճնաբող Մեծ. թաղեցիքն, որ
 բարեհաճին իրենց սահմանադ-
 րական իրաւունքը զործադրել
 ազգասիրաբար:

Նիւդհ. քնար. Ժող.Թագ.

խորհրդոյ խառն իւղի

Գրեգոր Էպո. Տ. Պշտեան

23 ապրիլ 79 խառն խումբ

ԱՌ ԲԱՐԵՊԱՇՏՈՆ ՈՒԻՏԱԻՈՐՍ
Վանուկ Արմաշու

Քարեպաշտ տղգայինք ու
մանք Արմաշու Ս. Աստուածած.
նի վանքը յուխտ 4 յերկապու.
գութիւն երթալու նպատակ ու.
նենալով՝ ճանապարհէին անդոր.

բութեան վրայ հարցունքն քննե-
ն, Հարկ եղաւ լրագրի միջո-
ցաւ հրատարակել՝ թէ ճանա-
պարհին վրայ բաւական ժա-
մանակէ ի վեր՝ այն է պատե-
րազմին դադարմանէն ասդին
պատահմունք մը անդի ունեւ-
ցած չէ շնորհիւ Նիկոմիդիոյ ա-
շախուղ ոստիկանութեան, եւ
այս անդամ յատկապէս խընդ-
րուած է՝ որ աւելի ևս ուշադ-
րութիւն ըլլայ՝ Ուստի կ'հրա-
ւիրուին բարեպաշտօն աղգա-
յինք որ պահանջ ըլլան ճանա-
պարհին համար:

Հրամանաւ վանահօր մերոյ
Տ. Խորէն սրբազանի հորկեցայ
հրատարակել:

በጋራ ሲሆኑት፡

Միայն. վնց. Արմաշու

ԽՕՄԲ ԶՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

Անհատ Լրագրող, Պատգամական

Այն գիրքը համառոտակի էլն
խօսի Պոնտոսի և Բարձր Հայոց քա-
ղաքաց և գեղորէից, Բռնէ, Լէսակէն
Տուժիկ Հայեքու, Քիւրքեքու, Բըր-
տեքու, Զաղանեքու, Լէզիտիեքու
և Բոլանեքու, նոցա կենցաղին եւ
սովորեթեանց վրայ, Լէն. երկրից
գաղմականեթեան Ալաշկերտոց
Լէն, Լը ծախուի գրավածաւաց քով
գինն է քաւորդ մէծատ:

Զանգեզուրի շրջանի հայերն արդեն իրենց համայնական կյանքը կազմակերպել են իրենց համայնական կոմիտեի միջոցով։ Կոմիտեի նախագահը Զանգեզուրի շրջանի հայերի համայնական կոմիտեի նախագահն է։ Կոմիտեի նախագահը Զանգեզուրի շրջանի հայերի համայնական կոմիտեի նախագահն է։ Կոմիտեի նախագահը Զանգեզուրի շրջանի հայերի համայնական կոմիտեի նախագահն է։

Թշուառութիւնն այսպէս երբեմն վեհանձն բնաւոթ. քուժեանց վրայ աղղեցցութիւն քնելով, զանուր կ'ծերան. քնէն, չկարենալով ճնշել կոմ խորտակել :

Կասթիժօնին հայեացքը՝ այն մանկութեան յիշերոտ
տշխոյժը չունէր բնաւ, այլ խօկուն և յուրտ ու անտար-
բեր նայուածք մ'էր աւելի, իւր լայն ճակատը, սե-
մազերով բոյրեալ, որոյ ցրուած վարսերն ետէն ի վաթ-
կ'կախուէին, աղնուականի հոգի մը կ'արտայայտէր, իսկ
այս հնգետասանամեայ ճակտին վրայ ոչ ևս կ'էպտէր
կենաց գարնան անփոյթ զուարթութիւնը, Այդ ճակատը
մտախոհ տեսք մը կ'ընծայէր, որոյ սեաւ յօնքերն կ'ըն-
ւած էին տառապանաց յարձակում մը տրհամարհելու
պէս, Շատ խորունկէն հազիւ մանկութեան շնորհաց
ցոլացում մը կ'նշմարուէր, սակայն ամենէն աւելի վրան
տիրող բանն էր՝ փափուկ, այրտկան ու գրեթէ դըժ-
նեայ գօրութիւն մը :

իւր անդամներն հուժկու ևին, հակառակ իւր կամե-
 լահաս կազմուածքին, սակայն կուրծքը փոքր ինչ ներս
 մտած էր, և երբ ինքդինքը թոյլ թողէր, ուսերը դէպ
 ի առաջօք դուրս գցուած կ'տեսնուէին Մինակ այսնը-
 չանէն, այտերուն դեղնութեամբն հանդերձ, որոց վե-
 րեւ թէպէտ վարդագոյն կարմիրութեան մը հետքը կ'ը-
 նշմարուէր, կ'հասկցուէր սակայն թէ ժամանակէն կա-
 նուխ չափահասութեան հասած այս պատանւոյն քոյ

Այս ցրուումէն պարտիղին մէջ հետզհետէ լռութիւն մը տարել կ'սկսէր. հոն մնացողներն ալ անարգութեան պատեհ հասանցանքներն ու խօսքերն կ'ընէին. Հասարակութիւնն արժանի չէր համարեր այս ստորին կարգի դերասաններն ծափահարել, որք չափէն աւելի կ'երեկարէին կատակախաղին, ժողովուրդն ալ լիս անտարբեր և անուշադիր կ'անցնէր կ'երթար ասոնց քովէն. — Բարեկենդանը դադարած էր մինչև հետեւեալ օրը, յոգում իւր ճգնաժամէն զարթնելով վերջին և աւելի սաստիկ իրայլ մը պիտի արձակէր .

Պարտիզին այն լուծվանք պահ մը մխիթարանք
մ'եղաւ Վաշոսյի փողոցի հիւանդին շուրջը բոլորուող
խեղճ ընտանիքին Ամբող Երեք Ժամ, պարտիզին ու
փողոցին խառնագոյ աղմուկը այնպիսի զրդուեալ եւ
շուգեալ վիճակի մը մէջ դրած էին հիւանդը, որոյ
տենդը երթալով կ'սաստկացնէին, հիւանդը միաբեշ
ակսեր էր:

Ասի քառասունէն քառասուն եւ հինգ տարեկան մարդք մ'էլ ուր դէմքին վրայ, որ ստակայի կերպով նիհարեցած էր, տակաւին այրական եւ ուժեղ սէգութեան մը զինուեր հետքերը կ'նշմարուէին, որոյ բարձր՝ իւր անկողնոյն ետեւի կողմը ոտքի վրայ կանգնած երիտասարդին աղբիւ եւ մաքուր ճակտին վրայ անդրադարձ կը ցոլար յայտնապէս Մահիճը՝ սոսկ խշտիէ մը կ'ըսողեանար, որն որ շարունակ պառկած հիւանդին ծանրութեանը ներքեւ սմբած, գորշ բրդէ հաստ կտաւ մ'ուներ վրան իբր ծածկոց, իսկ վարագոյր ընաւ չուներ Մահճին քովի խոնաւ պատէն վար՝ հին ձեռք ապակա-նիւթէ օրհնեալ ջրոյ աման մը կախուած էր, որն որ ծնենկին տնչուք եւ մերկ տեքքին հետ զարմանալի հակապատկեր մը կ'իմզվէր Այս ջրամանը անտարակոյժ ընտանեկան հին յիշատակ մ'ըլլաւ կ'ըսուէր :

ՓԱՆՍԱՍԷ

Կրօնական ցարի գեղը բոլորովին բուսականներէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գործածուի ու բազմաթիւ ցարեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բռնկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ ֆոլի, Լստամուքսի, մէջքի կամ Աղիքներու ցաւերու նաեւ թանձր, ֆօլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս գեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով: Այն գաւաթ ջուրի մէջ, զիւր ապուրի մը շրջալին աւելի շաքար, վրայ լեցուցի անուշի գրգալ մը փանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ:

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուոնքքի համար գեղը վերայիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի գրգալ այն բաղադրութեան խմէ: Յօդացաւի, Բիւմաթիւրի, Ուաքի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կանախի ցաւերու համար դուրսէն փանասէ քսելով աղէկ մը շրջալին է: Այնպիսի ցաւի համար քիչ մը բամպակ փանասէի մէջ թաթխելով ցաւած ակուսիին վրայ դնելու է:

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանասէ քսել հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ:

Մարմնոյ սորուած կամ ճմուռած տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատահածին պէս փանասէն վրան աղէկ մը լեցնելու է: Դոնաւ կով լըն. կտրուած վերքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չորսած շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրայէն փանասէ լեցնելու է մինչև որ և մը թրջի փանասէն նաեւ արեան շրջա-

նը կարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ:

Այս գեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօ էն գրել աւելորդ կը համարուի, գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան է: Կը ծախուի Միւնստեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ Բ. Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆ ԳԻՏԵԼԻՔ ՈՒ ՊԱՐՏԻՔ ՏՂՈՑ

Բազմադէրէն Մամուրեան էֆի աշխատասիրութեամբ Իզմիրի Տէտէ-եան եղբայր տպարանէն ի լոյս ընծայեալ 248 երեսէ բաղկացած պատուակայն գիրք մնէ, որ կրնայ հեղինակին ասկէ առաջ հրատարակած «Նոր ընթացք»-ին լրացուցիչ մասը համարուիլ և Ծաղկացի Բ. Դասի աշակերտաց ծառայել: Սոյն գործը բաց ի ամենակարեւոր գիտելիքներէ կ'ապրուանակէ նաեւ այնպիսի նիւթեր որք աղբ, մանկուշի, սրտին մէջ ի մատաղ հասակէ հայրենասիրական դէպքումներ կը ներշնչեն:

Կը ծախուի Եէնի ճամբի Զիւլեկիրէր ճատտէսի, Թիւ 2, Ս. Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ գրատունը, գին 1 1/2 ֆր:

ՇՄՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԵՍԻ ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

Հեղինակութիւն ՊԱՐՏԱՆ ՊԵՅԻ

Մէկ թերթին գինն է 30 փարա մէճիւր. իսկ մէկ Հատորի բաժանորդագրութեան համար կանխիկ կը վճարուի մէկ արծաթ մէճիւր միայն: Բաժանորդագրութեան տեղին է Կ. Պոլսի Սուլթան-համամ Նշան էֆ. Պէրպէրեանի 4 թիւ փողպարատունը, Բերա Թարլա-պաշի Համակամ դըստարանը Միհրան Ս. Քիլիմալեան եւ Էտիրնէ Սարաճիանէ չարշար Հաճի կարապետ Սաաուրեանի խանութը:

ՏՕՒԹԻՕՐ ՄԿՐՏԻՉ ԱԼԼԱՆԵԱՆ

Երկար տարիներէ ի վեր կուրծքի, սրտի և թոքախտի հիւանդութիւնները իրեն մասնեմիւղ քնտրած և մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով յաջողած է սոցա բժշկութիւնը կատարելագործել, հիմնովին յուժեղ նոյնիսկ երկրորդ կարգի խտտագոյն աստիճանները:

Այս առթիւ պատիւ ունի ծանուցանել Արդոյ հասարակութեան որ պատրաստ է մասնաւոր այցելութիւններ ընել հիւանդաց և ամեն օր ընդունիլ իրեն դիմող հիւանդները մինչև կէս օր՝ իւր բնակարանը, ի Գաթը գիւղ Մէօհիւրտար-ճատտէսի թիւ 45, ուր Դ. Օ. Բերն ալ ձրի պիտի նայի:

Եւ օրերը պիտի գտնուի Մ. Բէյմստի ի Իքի-գարուլը գեղարանը Կ. Պոլսի Սուլթան-Համամ փողոց:

ՀԱՄԱՌՕՏ ԴԻՅԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Թոքից Գրէթը Մաքեան 82 երեսէ բաղկացեալ և իւր տպարանէն ի լոյս ընծայուած է. կրնայ դպրոցաց մէջ իւր դասագիրք ծառայել, գինն է 90 սանդիւմ:

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Կը ծախուի Եէնի ճամբի Զիւլեկիրէր ճատտէսի, Թիւ 2 Ս. Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ գրատունը, գին 1 3/4 ֆր:

Ղալաթիա ՇԲ. 24 Ապրիլ ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	12.14
Գոց	12.13
Բարձր գին	12.14
Յած գին	12.10
Թղթագրութեան բաց	900.00
բարձր	890.00
ցած	882.00
Ժամը 11	895.00
Պոլս. 63ի	Փր. 067.00
» 65ի	» 068.00
» 69ի	» 065.00
» 73ի	» 060.50
Գանձատու	20.25
Սօսիթէ Ժէնէրալ	3.34
Սօսիթէ Օթօման	3.25
Պանք տը Բօնաթ.	6.16
Գրէթի Ժէնէրալ	4.28
Թրամիլէյ	2.35
Բուլ. Երկաթուղի	41.50
ԸՆԹԵՐՑԱՐ ԳՐԱՄՈՑ (ՈՏ. ԿԻՆ 100 ԿԱՆԷՆ)	
Անգլ. սկի	109.30
Գաղլ.	87.32
Բօլ	89.38
Բարպօն արծաթ	17.02
» թղթադրամ	09.00
Գրէթից	51.20
Հինգնոց	13.00
Մէթալիք	13.20
Ճերմակ մէճիւր	06.29
Պղինձ	152.00

Ամանին վրայ ձեւազարդեալ տերեւներուն մէջ տեղը արդարեւ մետաղէ վաճանակ մը կ'տեսնուէր, դըքսական տնեւու լախուրի տերեւներէ չինուած պսակի մը գրօջը կրելով վրան, որոյ բոլորտիքն ալ հետեւեալ աս. պետական խորհրդարանը դրուած էր, ԱՍՏՈՒԱԾ ՊԱՀԷ ՂՄԱՅԼԷՐԻԷ:

Բաց ի երկաթաուղէն ու գիւղացիէն, միւս բոլոր ընտանիքն ալ, հիւանդին քնանալէն օդուտ քաղելով, սեղանի մը շուրջը կ'ընդունէին, որոյ վրայ պանիր հացէն զատ ուրիշ բան չկար: Դեռահաս աղջիկներն անյադարար կ'ուտէին խնայութեամբ հանուած այդ կոշտ կերակուրը, որքի վրայ կ'անգնած ինչու որ սննդիկին մէջ ընդամենը երկու աթոռ կար, որոց երկուքին վրայ ալ երկու կին նստած էին:

Այս կիներէն նուազ տարեւորը երեսուն և հինգ տարեկան մը կ'երևէր, որոյ քաղցրութեամբ ու վեհանձնութեամբ ի գէմբին վրայ անհնարին տառապանաց դրօշմ մը կ'ընդարձակէր: Վիշտը կ'ապուտակ շրջանակ մը փորբը էր իւր մեծ աչքերուն տակովը, որոյ հայեացքը սակայն հանդարտ և գթազգած մնացած էր իւր դիմաց գծագրութեանը աւուրած տեսքին միջևը: — Ասի բան չէր ուտեր:

Միւս կինն առ նուազն եօթանասուն տարեկան կար: Սա խորխտ ու գոռոզ գիւրքով մ'իւր յարդէ աթոռին վրայ նստած, թագուհիի մը շարժուացքով բանիր հացը բերանը կ'տանէր, և խտտադէմ հրամայելով մը ջրին գաւաթը լեցնել կ'տար դեղացիին, որն որ իւր ետեք յարգական ձեւով մը կ'անգնած կ'կենար:

Սենեկին մէջ այս սեղանէն, երկու աթոռէն ու մաս հիճէն զատ բնաւ ուրիշ կարասի մը չկար: Լոյս մը միայն կ'իյնար կ'ըլլար լոյսաւորէր սենեակը, մթնութեան մէջ թողնուած գեղացին, երկտասարդը, ինչպէս նաեւ թղթի

պատառատուն կտորներով ծածկուած նստապատերը, իւր բոլոր լուսոյ աղօտ ու դեղնահար շառաւիղները սեղանին շուրջը բոլորուած հինգ կանանց դէմքին վրայ կեդրոնացնելով:

Երեք խեղճ աղջկանց անօթի կերպարանքը, որոց շնորհալից դէմքին վրայ արտասուաց հետքեր կ'տեսնուէին, մօրերնուն յուսահատ տխրութիւնը, և տարեւոր կնոյ ըրիտ գոռոզութիւնը, որոյ հպարտ խորխտանքն այս բացարձակ թշուառութեան մէջ ամենէն աւելի աչքի կ'գտնէր, այս ամենը տարօրինակ պատկեր մը կ'ձեւացնէին, մէկ կողմէն սրտայոյզ, միւս կողմէն ալ խիստ, որն որ խորունկ վշտաց կերպարանք մը կ'աւելը երբ մարդ տեղամ մ'այդ խշտիկ վրայ դարձնէր աչքը, յուսմ ճգնաժամի հասած մարդ մը պառկեր էր...

Այս տեսարանը տեղի կ'ունենար Բալէ-Բօսյեալի մէջ, մեծ պահոց երեքշաբթի երեկոյին, լուսայորդ ճեմավայրերուն վերեւ, վէրիի և Գաւառացի-Եղբարց բազմութեամբ լեցուն սրահներուն մօտը: Արտաքուստ ժողովուրդը, արեւալ, կերպէր, կ'ինդար ու կ'իմէր, ներսի կողմն ալ ազնուական գերդաստանի մը մնացորդ անդամներն ցրտէն դողալով, հացին վերջին պատառը մէջներին կ'բաժնէին:

Երեսուն կինը՝ Մայրբրէի սյրի դըքսուհին էր: Միւսներն էին օրհասական վիճակին մէջ գտնուող Մոյս լըբրէի մարգիդն, իւր օրդին, — որ բնաւ հօրը ժառանգորդն ըլլալու տխրոյթ չէր աւել, Մայրբրէի վերջին զքայլ մահը բոտ օրինի հաստատուած չըլլալուն պատճառաւ, — միւսն էր մարքիլին տիկինը, այսինքն հարսը, — կամսօն տը Մայրբրէ, իւր թոռը, — և վերջապէս երեք Մայրբրէ օրիորդներն, իւր թոռներն:

Գեղացիին անունն էր Ժան-Մարի Պիօ, բնիկ Պըթթանիա գաւառէն, ուր առեւնօք Մայրբրէի գերդաստ-